

Hoe bereik je als bibliotheek NT1'ers?

Praktijkervaringen van Rozet Arnhem

Bijna vier jaar geleden begon bibliotheek en cultureel- en erfgoedcentrum Rozet aan een zoektocht naar NT1-deelnemers voor taalcursussen in Arnhem. De animo daarvoor viel behoorlijk tegen. Met vallen en opstaan is de aanpak verbeterd. Inmiddels melden tientallen NT1'ers zich voor de cursussen aan en gaat ook bij werkgevers het roer om. Hoe? Joep Derkx, projectleider bij Rozet, deelt zijn ervaringen aan de hand van zes geleerde lessen.

Laaggeletterden zijn niet zielig

Derkx: "Net als in de meeste andere gemeenten liepen de taalcursussen in Arnhem vier jaar geleden vooral vol met NT2-deelnemers: inwoners met Nederlandse als tweede taal. Cursisten met Nederlands als eerste taal (NT1'ers) lieten zich vrijwel niet zien.

Bij Rozet besloten we het over een andere boeg te gooien. Daarvoor moesten we eerst ons beeld van de doelgroep drastisch veranderen. Vaak denken we bij laaggeletterden aan zielige, werkloze mensen. Ik had daar ook last van. Soms nog steeds. Maar dat beeld gaat voor het overgrote deel van deze mensen niet op. De meeste van hen hebben een baan en redden zich prima. Alleen lopen ze soms tegen dingen aan. Denk aan bepaalde computervaardigheden, of het lezen van lastige documenten. Door een realistischer beeld van laaggeletterden begon ik mogelijkheden te zien. Ik dacht bijvoorbeeld aan een familielid, die moeite had met digitale veranderingen op haar werk. Ineens kregen laaggeletterden een gezicht. Ik dacht: deze mensen ken ik!"

Taal is een doel, geen middel

"We besloten de methodiek KLASSE! toe te passen, waarbij de leervraag van NT1'ers centraal staat. Daardoor krijg je een positievere insteek. Wij bieden bijvoorbeeld een kookcursus aan, een cursus Veilig daten via internet en een cursus (Ver)kopen via Marktplaats. We werken daarvoor nauw samen met cursusaanbieders, zoals Vitanos en DigiSlim. Taal, rekenen en digitale vaardigheden zijn in die cursussen een middel, geen doel. In de afgelopen drie jaar hebben we in Arnhem acht van deze camouflagecursussen georganiseerd, met in totaal 72 deelnemers. 67 daarvan waren NT1'er. Een grote meerderheid van hen ging daarna door met een vervolgtraject. Door je op praktische vaardigheden te richten, kun je NT1'ers bereiken. Tijdens de cursus kun je dan taal, rekenen en digitale vaardigheden aan bod laten komen."

ROZET
ontmoet
ontdek
ontwikkel

Bij werkgevers:

Speel in op bestaande bedrijfsprocessen

“Hoewel we blij zijn met de aantallen, denken we nog veel meer NT1'ers te kunnen bedienen. 58 procent van de laaggeletterden heeft een baan. Dat betekent dat we via werkgevers een hoop mensen kunnen bereiken. Sinds een halfjaar richten we ons daarom op werkgevers in Arnhem, zoals een schoonmaakbedrijf, een groenbedrijf en een kringloopwinkel. Voor de zomer hebben we ronde tafelbijeenkomsten georganiseerd met een aantal werkgevers en hen om advies gevraagd. Een paar van hen gaf aan graag aan de slag te willen met het verbeteren van basisvaardigheden. Wij proberen bij deze bedrijven zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande bedrijfsprocessen, zoals digitalisering, veiligheid, of het inwerken van nieuwe medewerkers.

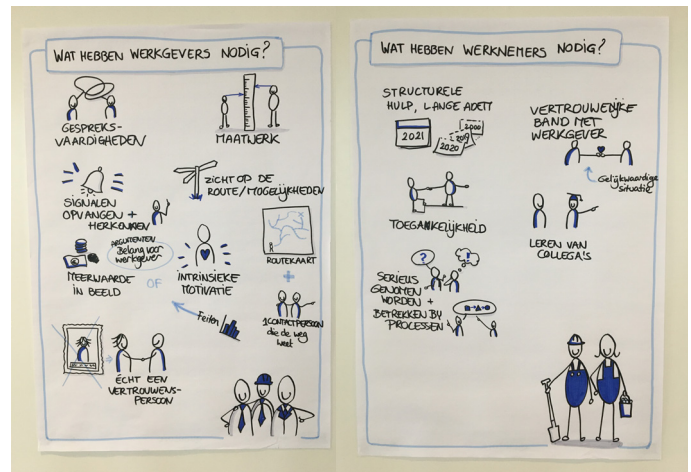
Het laatste halfjaar werken we veel samen met Moedige Dialoog Midden-Gelderland, een stichting die geldproblemen bij werknemers probeert te voorkomen door voorlichting bij bedrijven. Veel van die werknemers hebben ook moeite met taal, rekenen of digitale vaardigheden. Dankzij het netwerk van Moedige Dialoog hebben we waardevolle contacten kunnen leggen met bedrijven in onze regio. Samen proberen we een cultuur van leren te creëren.”

Hulp vragen voordat je hulp kan bieden

“Wij bibliotheekmedewerkers willen graag andere mensen helpen. Daardoor ga je vaak automatisch boven een ander staan. Dat deden wij ook. We bedachten wat NT1'ers zouden moeten leren, maakten daar een cursus voor en zochten naar deelnemers. Maar bijna niemand kwam. Voor de camouflagecursussen worden daarom alle deelnemers gevraagd naar hun leerwensen. De cursus wordt hierop aangepast.

Bij de aanpak voor bedrijven besloten wij ook te beginnen met luisteren, ondanks de neiging om zelf met voorstellen te komen. Luisteren naar de werkgever, maar vooral ook naar de werknemers. Ik ging zelf twee dagdelen in de week aan de slag bij het Kringloopbedrijf, om te horen waar de medewerkers behoefte aan hebben. Ik vroeg wat ze zouden willen leren, en hoe. Oftewel, ik vroeg hún hulp in plaats van meteen mijn hulp aan te bieden.

Dat resulteerde onder andere in een spreekuur voor digitale hulp van DigiSlim, waar ook familieleden of bekenden van medewerkers langs mogen komen. Verder hebben een paar medewerkers, die graag hogerop willen in hun carrière, aangeklopt bij het Regionaal mobiliteitsteam Midden-Gelderland. De aanpak bij het kringloopbedrijf moet nog verder groeien, maar het begint nu echt te lopen.”

Begin klein

“Zelf in een bedrijf gaan werken en in gesprek gaan met medewerkers kost veel tijd. Toch is het dé manier om de samenwerking met een bedrijf te starten. Je moet klein beginnen en het van daaruit laten groeien. Grote taalprojecten voelen voor de medewerkers vaak alsof het van bovenaf wordt opgelegd. Dat ervaren ik zelf met een pilotproject bij het schoonmaakbedrijf, waarbij medewerkers als maatje konden worden gekoppeld aan een nieuwe medewerker. Van de duizend medewerkers meldde niemand zich aan. Ik ging in gesprek met een van de schoonmakers en vertelde haar over het project. Ze was meteen enthousiast en bood aan om mee te helpen. Persoonlijk contact werkt veel beter dan een mail vanuit de directie. En door klein te beginnen ervaar je als organisator hoe het binnen een bedrijf werkt. Dat helpt je om het aanbod te verbeteren.”

Zoek de verbinding

“In januari wil ik ook bij het schoonmaakbedrijf gaan werken, om te ervaren waar de leervraag van medewerkers ligt. En om samen met deze schoonmaakster en haar collega's een project op te zetten. De docent van DigiSlim is ondertussen aan de slag gegaan bij een groenbedrijf in Arnhem. Ook hij gaat bewust eerst in gesprek met medewerkers over digitalisering voordat we iets van een cursus opzetten. Naast Moedige Dialoog, DigiSlim en Vitanos, werken we ook samen met onder andere de Hogeschool Arnhem- Nijmegen, de Voedselbank, buurthuizen, het ROC en het leerwerkloket. Elke organisatie heeft zijn eigen expertise of netwerk. Als we steeds meer NT1'ers bereiken, kunnen we ze doorverwijzen naar de organisatie die hen het beste kan helpen bij hun hulpvraag. Mijn droom is om nog veel meer NT1'ers te bereiken en te activeren. We zitten eigenlijk pas net op de goede weg.”

ROZET
ontmoet
ontdek
ontwikkel